

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi római kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 ft., félévre 2 ft., negyedévre 1 ft

Ugy a lap szellemi részét illető czikkek, mint az előfizetési pénzek a „Köz művelődés“ szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Mit tanulhatunk a „12 Rőpirat“ „Ellenrőpiratának“ első füzetéből?

Azon ígérletünket, hogy e lap i. t. olvasóit a hazánkban is megindult szidóellenes mozgalomról, s fejlődésének egyes érdekesebb mozzanatairól időnként tudósítani fogjuk, híven beváltandók: ime itt vagyunk és hallatjuk igénytelen szavunkat.

Az első érdekesebb mozzanat ez érdemben jelenleg a „12 Rőpirat“ és a nagyváradi „12 Ellenrőpirat“ megjelenése. Itt fekszik előttünk mindkét folyóiratnak első füzeté. Átolvastuk, áttanulmányoztuk mindkettőt szorgalmasan, éjjeli s nappali kézzel, nyugodtan, megfontoló higgadsággal, összevetőleg, összehasonlítólá. S szerény tanulmányunk eredményével ama kérdésre adandó részletes feleletben kívánunk t. olvasóinknak kedveskedni, hogy hát: „Mit is tanulhatunk csak a „12 Rőpirat“ „Ellenrőpiratának első füzetéből?“

Nagyon, de nagyon tanulságos egy füzetecske ennek az „Ellenrőpiratnak“ 12-ike, (hátulról kezdjük a számítás, mert a zsidók is tudvalevőleg hátulról eléfelé másznak az olvasásban, mint a rák.) Sokat, de nagyon sokat tanulhatunk belőle, ugyannyira, hogy hárlás köszönetet kell mindenekelőtt szavaznunk a t. Szerkesztő uraknak ama rendkívüli szivességért, melynélfogva bennünket ily nagy szellemi élvezetben részesítettek.

Megtanulhatjuk ugyanis ezen „Ellenrőpirat“ 12-ik füzetéből leelőször is azt, hogy miként Reichensperger, a berlini congressuson a zsidókérdés tárgyalása alkalmával magát kifejezte: „a zsidóság ma egy nagy nemzetközi hatalmasságot képez“, mely pénzével még a hatalmas orosz kolosszus is állásváltoztatásra kényszeríté, s mely mintegy titkos szervezeti gép parányi érintésre hatalmas mozgásba jő, rontva, pusztítva és porrá zúzva azt, mi elég szerencsétlen öblös torkába csuszszanni. Igen a megindult mozgalom kezdetleges hullámaiból megítélhetjük már, hogy a zsidóság nálunk is Magyarországon a folytonos dédelgetés mellett egy oly hatalommá nőtte ki magát, mely az ártatlan „krisztirt“ ezer torku „mitraileuse-sel“ képes viszonzani, s a melylyel tehát számolni kell.

De ki is csodálkoznék ezen, midőn a nevezett „Ellenrőpirat“ még arról is meggyőz bennünket, hogy hazánk intelligensei, a közvélemény szóvivői és hangadói népünk politikai és társadalmi ügyeinek intézői, vezetői zsidó zsebekben leledznek; a kik mintegy commando szóra sorakoznak égő kanócczal kezeikben a „mitraileuse“ mellé, minden legkisebb lelkiismeret furdalás nélkül a miatt, hogy hiszen saját édes véreik, kik ellen a veszedelmes szörnyeteg szegezve van. Mert hát tudnivaló, hogy ezen jó urak előtt ezen „édes véreik“ edesebb is fényesebb is, kedvesebb is, az arany borju! — Hiába is farsasztja magát a „12 Ellenrőpirat“ főszerkesztője annak pathetikus kijelentésével, hogy ő „sem jelenleg nincs, sem nem volt soha váltóilag vagy kötelezvényileg egyetlen egy „zsidópolgártársnak“ is lekötelezve“, (l. „12 Ellenrőp. I. f. 5 lap.) mert mióta a zsidók érdekében oly melegen interpelláló ur nyilvánosságra jött bukásából oly rendkívüli gyorsan felocsudott, hogy az első hirt már másnap „dementálni“ kellett, hát bizony mi kötve hiszünk a németnek.

A „12 Ellenrőpiratból“ merített tanulmányunk egy másik eredménye az, hogy megdöbbenve tapasztaljuk, miszerint keresztények, sőt keresztény katolikusok, — mert miként a Rőpirat fő-munkatársa a „Zárszóban“ kijelenti „ezen irodalmi termék munkatársai között van a vallást tekintve keresztény katolikus, ágostai, református és zsidó vallásu — igen mondjuk, katolikusok, kik a zsidósággal rokon szenvednek a catholicismus rovására; kik a kereszténységnek, de különösen a ker. kath. egyháznak egyik sarkalatos tanát készek a zsidó molochnak föláldozni, azaz: a t. mitraileuse-ös urak pártfogoltjaik nyílt és tagadhatlan gonosz üzelmeit, napfényre jött botrányos dolgait nem tudván másképp menteni, azt hozzák föl, hogy mindennek mi vagyunk az oka, mert nem engedjük velünk összeházasodni; félre tehát az obskurisztikus házassági szentséggel, éljen a polgári párosodás! „Valljuk be aztán azt is egész őszintén — okoskodik a főszerkesztő ur — annak, hogy a beolvasás nem a kellő mértékben történt, nem a zsidók, hanem a törvényhozás az oka. Hiába sürgeti év év után Irányi Dániel, a vallásszabadságnak ezen főnkelt

szellemü, ékesen szóló bajnoka, (értsd: kinek semmi vallása sincs) oly meggyőző érvelésekkel (!!) a polgári házasság behozatalát, a kormány, még ha az országgyűlés többsége (?) meggyőzve az igazság követelményeiről, utasította is a polgári házasságot tárgyzó törvényjavaslat előterjesztésére, szépen hallgat és daczol a többség határozatával." (l. 12 Ellenröp. 6. lap.) „Ne irigyeljük — böleselkedik egy másik muaktárs — a zsidóktól azon vimányokat, miket eddig tett, ha becsületes uton-módon tette, (oh akkor világért sem!) hanem tegyék egyenlőjüvé társadalmi és családlalag." (l. 12 Ellenröp. 17. l.) Sőt végre a főmunkatárs a Zárszóban fentartani igéri ezen irodalmi vállalatot még akkor is, ha a „12 Röpirat“ be is végezné földi pályáját, „tekintve, hogy a zsidókat közelebb kell hozni a keresztény polgársághoz. s tekintve, hogy a polgári házasság, mint egyedüli radikális gyógyszer, még mindig késik az éji homályban, melynek tehát utját egyengetni, melyet az amugy is kiszivattyuzott nép nyakára ráerőszakoltatni van hivatva a „12, Ellenröpirat.“ — Eltekintve a polgári házasságnak, már annyiszor és oly sok oldalról bebizonnyított és kimutatott czélszerűtlenségétől, csak azt kérdezzük igaz-e, hogy a zsidóság a keresztényekkel való polgári összeházasodás által, a nélkül, hogy a keresztény elvek előtt meghajolnának az illető néppel csakugyan összeolvadna, s levetkőzve veszélyes szokásait, ama népnek sajátosságait öltene föl? Kimerítőleg megfelel e kérdésre a „12 Röpiratnak“ „Reformálható-e a zsidóság“ című czikke, melyben Istóczy képviselő ur a zsidók barátjainak ezen takarodóját foszlányokra tépi szét, csakugyan meggyőző, mert a gyakorlati életből merített érvekkel mutatván ki, hogy a zsidó még akkor is, midőn valamely nemzetbe beolvadnak is látszik, midőn ama nemzet nyelvének „apostola és uttörője“ gyanánt is látszik szerepelni, marad a mi volt zsidó. A zsidóság assimilatiójára csak egy út van: a zsidó tradíciók megtagadása, s a keresztény elveknek szívvel-lélekkel való fölkarolása és elfogadása, vagyis a kereszténységbe való beolvadás. (l. 12 Röpirat.“ 23. lap). —

De továbbá a valódi hazafi és népét s hazáját melegen szerető honpolgár legbensőbb szívfájdalmával tanulhatjuk meg a „12 Ellenröpirat“ első föllépéséből azt is, hogy e sokat szenvedett hazának nagyon sok hazafiságot szenvedő polgára van, kik elcsigázott és a mindennemű zsidó corruptió által erkölcsében megmetyelvezett, félrevezetett s már-már szellemileg s anyagilag tönkretett népüket, mint az életre már igényt és jogot tartani nem érdemest egy közös sirban szeretnék látni, mely fölött tul szorgalmas, munkás, élelmes zsidóság üzze orgiáit. Nagy és rettentő vád ez, megvalljuk; s szívünk elszorul midőn azt kimondani kénytelenítettünk. De fájdalom! állításunk igazságáról meggyőző benünket a „12 Ellenröpirat“nak majdnem minden lapja, s meggyőződhetett arról mindenki, ki a zsidókérdéssel szemben állást foglalt, mozgalmat hazánkban úgy, mint külföldön éber figyelemmel kíséri; mert

hiszen ezen mozgalomnak factorai szóval és írásban fennen hangoztatják és leplezetlen kárörömmel nyilvánítják az életrevaló zsidóságnak szellemi fölényét a többi népek sirszagu aléltsága fölött, melynek végkövetkezménye nem lehet más, mint a dicstelen halál. Igen, mert ezen jó urak a vallással, melyet még csak névleg is nernek a valódi hazafiságot is levetkőzvének sokat törődnek azzal, ha magyar, török avagy zsidó-e azon országban az ur, melynek neve Magyarország.

Végre pedig az egész mozgalomból megtanulhatjuk azt, hogy azok, kik a zsidók mellett állást foglaltak, ugyanazon liberalis szabadkőművesek, kik itt nálunk minden katolikust a bors hazáiba szeretnének küldeni Németországban pedig ama káros következményű kulturharcot a katholicismus ellen tulajdonképen létrehozták, vagy helyeslőleg megtapsolták, s a kik a francia vérszomias radikalismusnak a szerzeteseken elkövetett nemtelen erőszakoskodását örömkialtásokkal fogadták. Igen azok, a kik azonnal éktelen lármát csapnak, mihelyt a zsidó tulfeszengés jogos korlátozásáról van szó, s kárörvendőleg hallgatnak, vagy tapsolnak, ha egy valóban nemes testületen égbekiáltó sérelmet követtetik el. Szemére lobbantották ezen malitiosuskövetkezetlenséget a berlini congressuson a centrum lelkes vezérei (Windthorst, Reichensperger) a zsidók mellett dikciózó uraknak, rámutatván a kétfőle mátkre, melylyel zsidóknak és katolikusoknak mérnek. A felelet természetesen az volt mint mindenkor, hogy: a z már más!

Ilyeneket és hasonlókat tanulhatunk azon urak föllépéséből, kik a zsidók mellett egyenlőség, testvériség nevében a zsidók mellett nagy csörtetéssel kardot rántanak; a melyekre midőn így t. olvasóink figyelmét fölhívjuk, nem mulaszthatjuk el egyszersmind tájékozóul megjegyezni, hogy bárha már számtalanszor és külfönlfele oldalról kijelentetett miszerint ezen mozgalomnak semmi köze a zsidók valótlásához, hogy annak egyedül társadalmi és közgazdászati jellege van; és bárha Istóczy képviselőur határozottan kivilatkozta, hogy: „mi nem izgatunk gyűlöltre semmiféle osztály, nemzetiség vagy hifelekezett ellen: mi csak tengernyi bajaink eredeti fő kuforrását, mi csak az igazságot kereszük és mindkettőt feltalálhatni is véljük.“: mindazonáltal a védekezők minden áron vállalási színezetet szeretnének adni a dolognak, hogy az hitközönyös korunkban annál népszerűlenebbé tegyék, s a tárgy tulajdonképi kellemetlen oldaláról a figyelmet eltereljék. Azonban ne engedjük magunkat félrevezettetni, mert az egész mozgalomnak czélja nem egyéb, mint „a zsidóság által felforgatással fenyegetett társadalom érdekeit alkotmányos eszközökkel megóvni,“ (l. 12 Röpirat. I. füz. 6. lap.) vagyis gondoskodni arról, „hogy a fák az égig ne nőjjenek.“

Oriens.

Szent Erzsébet Aggháza.

(Folytatás)

Az aggház felállításának eszméje úgy látszik nagyon korszerű volt, mert az adakozások egymást követték. Így 1761-ban **Kereszturi Anna** a szegények ispotályának egy házat és telket hagyományozott Sz. Imre-utczában, mikép ezt a plebaniai levéltárban levő szerződési okmány hiteles másolatja igazolja.

1765-ben **Lakatos Ferencz** gyulaféhevári kanonok, udvarhelyszéki esperes és sz. léleki plébános ezen aggház és a rabok számára egy 7 öl hosszú és 6 öl széles házat adott végrendeletének 28-ik pontja szerint: „Xenodochio et incarcerationis conditio: Dénes Jutka hugonnak hagyom az udvarhelyi első házamat a kamarával, a második házban pedig tartson becsületes zsellért, annak esztendeji taxája legyen öt m. Forint, melynek felit az raboknak, felit az ispotályban levőknek agyák in perpetuum. Ha pedig meg hall (subintelligitur Dénes Jutka) az első házba tartassék becsülletes zsellér, attól fizetvén annuatim hatt m. Forintokat. Ebből a mi megmarad a sartis tectis a raboknak és ispotálybelieknek adassék.”

1767-ben bethlenfalvi **Nagy János** nemes Udvarhelyszék alkirálybírója 200 m. ftot. és egy házat adományozott, melyben jelenleg a kath. leánynövelde van bérendezve házbér mellett; azonban a hagyományozás feltételes; mutatja ezt a végrendeletkezés:—

„In Nomine Dni. Infrascriptus praesentium per Vigorem 200 idest Ducentos Hungaricales florenos in capitali pro annuali usurio exponendos, inque perpetuum conservandos in rationem Domus seu Xenodochii pauperum Romano-Catholicorum Udvarhelyini sub cura RR. PP. Venerabilis Societ. Jesu existentium, confero, lego ac dono: ea intentione lege et conditione, ut donec anni centum et unus completi fuerant a die datatum, fundus ejusdem Xenodochii in vicinitate alterius domus hospitalis et Valentini Szabó civis, assignatum, pleno jure et pacifice ipsemet vita durante, meique successores manutene-re et possidere semper valeant, Proprietate fundi penes Hospitale manente. Expleto termino autem idem fundus cum omnibus aedificiis per me successoresque meos extruendis et conservandis cum praescipta ducentorum florenorum hungaricalium summa maneat et relinquatur memorato pauperum Xenodochio perpetuo possidendus. Quod si successores ulterius sumptuosam hanc domum manutene-re vellent, ducentos item hungaricales florenos pro capitali in rationem Xenodochii deponere tenebuntur sarta tecta conservaturi. Quodsi curare negligenter sarta tecta, illico recidat in Hospitale domus tota cum omnibus beneficiis perceptibilibus, ut exurgat capitale ad summum hungaricalium florenorum 400. Harum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum in Oppido Székely-Udvarhely in Festo P. Georgii Martyris die videlicet 24-a Aprilis Ao 1767.

Joannes Nagy de Bethlenfalva mpr.
L. S. Incl. Sedis Siculicalis Udvarhelyi
Vice Iudex Regius.

In praeviam hanc dispositionem charitativam Joannis Nagy de Bethlenfalva ultro consentio, cum tantum in parte fundi Hospitalis domum muratam sumptuosam aedificaverit: unde prius Hospitali proveniebant 12 fl. hung. annuatim.

Moyses Léstván Residentiae S. Jesu Udvar. Superior m. pr.

Ao et die ut in praemissis.”

A jószág rajtalevő épületekkel úgy látszik visszament volt Nagy János kezére, mert egy 1800 április 5-én kelt okmányból azt olvassuk, hogy mlgos Török Ferencz udv. pléb. 1300 magy. forinttal a jószágot minden rajta levő épületekkel az aggház birtokába visszaszerezte.

A mikép az erdélyi kath. egyházi ügyek élére helyezett cs. kir. Bizottmány (Catholica Commissio 1776. évi okt. 12-ki leiratból kitünik egykori **Kozma Kelemen** a szegények és templom számára 200 frtot hagyott, mely összeget a Bizottmány az ide tartozó iratokkal együtt magához vette és a megfelelő kamatot évenként fizette.

1821-ben brassói kereskedő **Gyertyánffy Jónás** 200 frtot hagyott az udvarhelyi szegények házának a következőkben:

„Továbbá a székely Udvarhelyi ispotály számára rendelek f. 200 id est két száz Rfkot, hogy ezen pénz két esztendő eltelve kifizetődgyék az kereskedésből addig is 6 procento Interesti annutim megfizetvén, két esztendő eltelve ezen pénz, mint fejebb bizonyos kézbe adódgyék, hogy örökre az interesse járhasson.” (1821. Gyertyánffy Jónás végrendeletének 11. pontja.)

Szeles János zetalaki plebános 1823-ban ezen aggháznak 1000 frtot ígért, melyet ő maga Czikmántori Mihálynak, mint akkori gondnoknak, ki ez időben a vidéken az aggház számára kéregetett, contractusokban személyesen le is fizetett. *)

Az aggház jötevői közt mindenesetre felemlitendő **Serfőző Ignác** gyergyó-szárhegyi plebános, ki 1863-ban Bethlenfalván néhány földet hagyott végrendeletileg, de fájdalom! azok a kegyes adakozó végrendelete daczára az intézet birtokába nem jöttek. Erre vonatkozólag a **Csató**féle „Opus praeliminare”-ban ezeket találjuk az 52. lapon: „Anno 1863 Xenodochio huic legaverat agros quosdam in territorio pagi Bethlenfalva situs A. R. D. Ignatius Serfőző, dum viveret, parochus Szárhegyensis; verum ob morosam concernentis officii in Gyergyó-Szent-Miklos residentis pertractationem Xenodochium legatum pie defuncti viri in possessionem summere non potuit, et pro dolor! cognati pii testatoris agros legatos passim venditant, sicque non sine fundamento metuendum est beneficium hoc penitus privari sanctum hocce institutum.”

Sz. I.

(Vége köv.)

*) 1822-iki levéltári adat.

TÁRCSA.

Eszmevirágok az élet kertjéből.

(Németből szabadon.)

(Folytatás.)

31.

Gondolatink a főben születnek,
S mint fűrtjei éretlen szüretnek
Oly savanyu gyümölcsöket adnak
Hiányában az érlelő napnak.

32.

Felebarátod gyöngéit
Ne bíráld oly éles szemmel,
Mert ezáltal a tied —
Hidd meg, — hogy nem enyésznek el!

33.

Ha szived érzelmét
Kamatra kiadod —
Tenzived fizeti —
Tudd meg — e kamatot!

34.

Gonoszul bántak el az emberek veled?!
Azért ne boruljon könybe siró szemed;
Se boszura ne gyulj; mert az Ur azt mondja:
„Enyém a boszu!” és leszen reád gondja.

35.

Ha áldás a megbocsátás
Annak, ki azt tőled kéri:
Hidd el inkább az lesz neked,
Ha nem kell azt mástól kérni!

36.

Az öntudat kemény hitelező,
Mindaddig nem csendesedik el ő,
Mig fizetve nincsen a kamatja,
Különben a tőkét is felhajtja.

37.

Keskeny palló az erény pallója,
Vigyázz fiam le ne essél, róla!
Ne tekintgess se jobbra se balra,
Hanem vigyázz egyedül magadra!

38.

Emberekhez ne kösd szived soha!
Legyen sorsod akármily mostoha!
De ha őket a nyomorban látod —
Segíts hiven ellent és barátot!

39.

Kinek hü szivében a jóság lakozik
L lki örömben meg nem fogyatkozik.

40.

Ha meglepett a kellemes érzet,
Távozását fájdalommal érzed.

V. Cs. 7.

(Folyt. köv.)

Kisebb közlemények.

— Igaz e, hogy a „12 Ellenröpirat”-nak a zsidók melletti küzdelme „nem csupán a szemiták, nem a pánjudaismus küzdelme, hanem a magyar nemzet harcza“?*) Hát mi türés tagadás benne, van abban valami igaz; hogy t. i. a magyar nemzet ellen viselt harc az. Ha valaki ezt nekünk el nem hinné, üsse föl az „Ellenröpirat” 10—12. lapját, a hol egy álarczos szemita osztályozza az antiszemitákat. Ezen osztályzat szerint az első csoportba tartoznak azok, a kiknek anyagi helyzetük is nyomorult, s azért veszteti valójuk nincs; s szellemi és anyagi sülyedés legalantabb fokán álló néposztály pálinkalovagjai: ez a földhöz ragadt szegénység.“ S kik tehát tulajdonkép ezen szerencsétlenek, kiket az „Istóczy ellenes“ folyóirat ily gunyos kifakadásokkal illet? Első tekintetre is beláthatja mindenki, hogy azok nem más, mint épen a zsidók által kifosztogatott, anyagilag és erkölcsileg tönkretett, saját hazájából is kiköltözni kívánó becsületes magyar földműves osztály, a melyet a mellett, hogy koldusbotra juttatott a zsidó furfangos lelkiismeret, most még a guny mérges nyilaival is sebezget a „magyar nemzet harcztát“ vivő drága „honatya“. Ugyanazon osztályzat második csoportját az arisztokratia képezi, melynek tagjai „tartanak attól, hogy őseik fényével együtt, idővel háttérbe fognak szorítatni a leginkább zsidók által képviselt pénzarisztokracia által.“ Igaz, van bűnöd te büszke magyar arisztokratia, van nem egy; de legnagyobb és megbocsáthatatlan az, hogy könnyelműséged által a zsidó pióczát nyakadba csimpaszkodni engedted. Mi azonban a részvét legmelegebb könnyeivel osztozunk gyötrő fájdalomban, mint olyannak, ki a hazát nyolcz századon keresztül pénzzel és vérrel kül- és bellellenségei ellen hősiesen védelmezted; mint olyannak, ki tekintélyt szerzettél a magyarnak kelet és nyugoton, észak és délen, s a hazaárulás bélyegét sütjük szemtelen homlokára annak, ki becsületedben gázolni merészel. De ezen osztálylyal szövetkezve van a szemitikus „honatya“ szerint „a ultramontán elem“ is. Tehát neked is kijutott hazafias magyar klerus, ki mert néped jólétéért életedet és vagyonodat áldoztad és áldozod föl, vérző szivvel nézed azon népnek pusztulását,

*) Kiegészítő mellékletül jelen szám első cikkéhez.

fokozatos romlását, s tiltakozol a fosztogatás ellen, melyet jellemezni a magyar nyelv szókincstára sem képes! És e két birtokaitól megfosztott magyar néposztályt a magyar közép és nagybirtokos osztályt merészeli még nemtelen guny tárgyává tenni, ama szemita vagy mindenesetre semita zsebekből élősködő „honatya”, ki „a magyar nemzet harcának” köpenye alatt csakugyan egyenleti az utat magyar hazánk még nagyobb elzsidósítására, mert „az ilyen gazdákért — mondja nemzetgazdasági szempontból nem kár, ha helyettök olyanok lépnek, a kik jobban tudják értékesíteni a tőkét”: a kinek tehát mindegy: akár magyar, akár zsidó kézen legyen ezen őseink vérével megszentelt ősi magyar földbirtok? Valóban nehéz visszatartanunk és föl nem kiáltanunk az amerikaiakkal: „A zsidók pimasz módon henczgnek előttünk jólétükkel, tetézve ekként a rajtunk ejtett sérelmeket meggyalázásunk fitogtatásával“.

O — s.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett az alsó-fehérmegyei rom. cath. tanítók önképző körének Sz. Sebesen 1880. évi. october hó 28-án tartott őszi rendes gyűlésén.

Jelenvoltak: Elnök Bíró Béla, Nagy Imre, Hol-
ló Kázmér, Kis Elek, Péterfi Árpád, Apáti Miklós,
Antal István, Kovács Piusz, Rancz János, Ozsváth
Mózes, Székely Lehel, mint jegyző.

Tárgyak: 1. Elnök ur felkéri Ozsváth Mózes helybeli tanítót a tanítás megkezdésére. Ki is a felhívásnak eleget teendő a növendékekkel német nyelven imádkoztatván: tárgyalás alá vett egy német olvasmányt a 3-ik osztálylyal, a más két osztálynak csendes foglalkozást adva. Ezután az első osztálylyal 1-2 tagu szókát iratva — ütem szerint — s olvastatva, végzetre imádkoztatta a növendékeket, s egy pár éneket elénekeltetett.

Tanítás után s a gyermekek haza bocsáttatása után: elnök ur felhívja a tagokat a tanítás felőli nézetök nyilvánítására.

Apáti Miklós egy pár észrevétele után — mely az iskola helyiség berendezésére vonatkozott — kimondatik határozatilag, hogy a tanítás menetével, a gyermekek bánásmódjával a kör tagjai megalégedéseket nyilvánítják.

2. Következett Barabás Gergely: „Miképpen lehetne különnyelvű népiskolánkban a magyar nyelv oktatását és magyar szellem terjesztését lehető sikerrel megoldani?” című munkájának Botos Dénes tagtárs általi bírálata.

Kis Elek jelenti a meg nem jelenhetett Botos Dénes helyett, hogy miután Barabás Gergely a munkát bírálóknak nem adta a mai napig sem által: a bírálat tal nem készülhetett el. Határozatik, hogy Barabás szólíttassék fel a munkának bíráló kezéhez való átszolgáltatására.

3. Indítványoztatik, hogy szólíttassanak fel a körület t. lelkészei a körbeni belépésre, s pontos megjelenésre, úgy a tanítók is.

Mélt. Nagy Imre ur indítványára határozatilag

elfogadtatik, hogy Mélt. Nagy Imre ur által körlevélileg szólíttassanak fel.

4. Apáti Miklós pénztárnok jelenti, hogy az 1879/80. évről a pénztári állás 4 frt 50 kr.

Tudomásul vétetik.

5. Új tagul belépett Ozsváth Mózes szászsebesi r. cath. kántor-tanító.

Örömmel felvétetik a körbe.

6. Elnök ur a jövő gyűlés helyét, idejét, tűzvéni ki tárgyalásra, —

határozatik, hogy a jövő gyűlés Alvinczen tartásék meg 1880 év május első felében, a hol is egy alvinczi tanító fog tanítást tartani az állami iskolában, s Kis Elek az új-vinczi r. cath. iskolában. Ugyan ezen értekezletet olvassa Rancz János tagtárs.

7. Elnök ur az alapszabályok értelmében — az év bevégeztével — tisztársaival egyetemben lemond.

Mélt. Nagy Imre ur indítványára az egész tisztikarnak buzgóságáért jegyzőkönyvi elismerés szavaztatik s a folyó 1880/81. tanévre ismét közfelkiáltással megválasztatnak.

8. Elnök ur tisztársai nevében megköszönvén az újabban nyilvánított bizalmat — több tárgy nem lévén — kinevezi a jegyzőkönyv hitelesítőket, u. m. Apáti Miklós és Antal István tagtársakat s az ülést bezárja.

Sz.-Sebes, 1880. october 28-án.

Bíró Béla, Székely Lehel,
elnök. jegyző.

Apáti Miklós. Antal István.

— A Szent István-Társulat nov. 18-iki választmányi gyűlése. Dr. Tárkányi Béla kanonok s társulati alelnök megnyitván az ülést, jelentette, hogy az utolsó ülés jegyzőkönyve hitelesített.

A jövő évi költségvetés megállapítása végett bizottság küldetett ki, azon utasítással, hogy a költségvetést elkészítvén, azt a szokásos időben a választmány-
nak nyujtsa be.

A mult havi ülés óta tizenheten lettek a társulat tagjaivá.

A felolvasott pénztári kimutatás szerint f. évi január 1-től bezárólag november 18-ikáig a bevétel: 67,057 frt 59 kr. a kiadás: 65,338 frt 54 kr; pénztári maradék 1719 frt 5 kr.

A ügynökségben f. évi október hóban eladatott 73,534 példány könyv, 1,350 db szentkép, 4,558 egyéb nyomtatvány; készpénzben bejött 8,365 frt 65 kr.

Rostaházy Kálmán krisztinavárosi plébános indítványára, mely szerint néhai Hoványi Ferencz nagyváradi kanonok kitünő és korszerű műveit a fensőbb katholicismusról a társulat, miután ezek példányai elfogytak, újból kiadja: az elnökség fölkérte, hogy a munka tulajdonjogának megszerzése iránt lépéseket tegyen.

— Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat által rendezett, és 1880-dik év deczember 15-ikére kitűzött nagysorsolásnak nyereménysorozata. 1. Munkácsy Mihály. A műteremben. Olajfestmény 5000 ft. 2.

Wagner Sándor. Debreczeni ménés 2000 ft. 3. Zichy Mihály. Faust. Színes szénrajz 1500 ft. 4. Orlay Soma. III. Endre leánya zárdába lép. 1200 ft. 5. Lotz Károly. Hajóventatók. 1200 ft. 6. Valentini János. A hegedűs cigány. 1000 ft. 7. Benczur Gyula. A két szerzetes. 1000 ft. 8. Székely Bertalan. Az anya arcképe. 1000 ft. 9. Than Mór. Est. 1000 ft. 10. Than Mór. Éj. 1000 ft. 11. Pácza Ferencz. Rossz hírek. 900 ft. 12. Weber Ferencz. Sikertelen kísérlet. 900 ft. 13. Aggházy Gyula. A kártyavetőnő. 800 ft. 14. Markó András. Stazzena völgye 800 ft. 15. Spányi Béla. Őszi alkony. 600 ft. 16. Székely Bertalan. Fürdés előtt. 550 ft. 17. Spányi Béla. Alkony. 500 ft. 18. Aggházy Gyula. Dagasztó menyecske. 450 ft. 19. Greguss Imre. Kártyázó parasztok. 400 ft. 20. Telepy Károly. Koburg herceg parkja. 400 ft. 21. Mészöly Géza. Major udvar. 400 ft. 22. Ujházi Ferencz. Csendélet. 380 ft. 23. Haán Antal. Olasz pórno. 350 ft. 24. Tölgyessy Arthur. Falu vége. 350 ft. 25. Canon. Tanulmányfő. 350 ft. 26. Valentini János. Capri naplopó. 350 ft. 27. Brodszky Sándor. Sztrecsányi várromok. 300 ft. 28. Tölgyessy Arthur. Temető. 300 ft. 29. Ligeti Antal. Tiszaáradás. 300 ft. 30. Barabás Miklós. Ibolyát vegyének. 300 ft. 31. Vastagh György. Tanulmányfő. 250 ft. 32. Brodszky Sándor. Ó-budai malom. 250 ft. 33. Keleti Gusztáv. Erdei forrás. 250 ft. 34. Heymann János. Az anya kedvence. 250 ft. Olajfestmények. — 35. Kovács Mihály. Perényi temeti a Mohácsnál elesetteket. 250 ft. 36. Kugler Ferencz Pál. Flóra márványszobra. 250 ft. 37. Weber Tivadar. Angol fürdő. Olajfestmény 250 ft. 38. Szász Gyula. Bachus neveltetése. Fősz-szobor. 250 ft. 39. Molnár József. Tájrészlet Kerepesnél. Olajfestmény 200 ft. 40. Schäffer Béla. Csendélet Virág és gyümölcs. Olajfestmény 200 ft. 41. Julier Ferencz. Atilla. Fősz szobor 200 ft. 42. Böhm Pál. Cigány koldus. 200 ft. 43. Grosz Béla. Nő tollas kalappal. 150 ft. 44. Pállik Béla. Kutyafej. 150 ft. 45. Grosz Béla. Nő szalmakalappal. 150 ft. 46. Gerhard Alajos. Delelő. 150 ft. 47. Weber Ferencz. A megzavart ima. 150 ft. 48. Grimm Rezső. Házi nyulak. 150 ft. 49. Molnár József. Palotai hid. 150 ft. Olajfestmények. — 50. Wheebrigth. Satir és alvó nymphák. Vízfestmény. 150 ft. 51. Vermes Ágost. Szt. Erzsébet. Üvegfestmény. 150 ft. 52. Vermes Ágost. Jób. 150 ft. 53. Beszédes Kálmán. Hodvilágos éj Chioggiánál. 125 ft. 54. Cechini. Velencei népkert. 125 ft. 55. Dux Zsigmond. Fürdő nő. 100 ft. 56. Molnár József. Újpesti táj. 100 ft. 57. Vandrak Károly. Holdas táj kép. 100 ft. 58. Kacziáni Ödön. Egy kérdés. 80 ft. Olajfestmények. — 59. Telepy Károly. Erdő széle. Vízfestmény. 75 ft. 60. Zahoray János. Koldus. 75 ft. 61. Brodszky Sándor. Obersee. 75 ft. 62. Ruts. Zivataros alkony. 50 ft. 63. Kacziáni Ödön. Paraszt udvar. 50 ft. 64. Brodszky Sándor. Starhembergi tó. 50 ft. 65. Néder F. A pusztuló gazdaság. 50 ft. 66. Orlay Soma. Egy este otthon (Petőfi nyomán). 50 ft. 67. Aggházy Gyula. Alkonyat a pusztán. 50 ft. 68. Molnár Géza. Megyeri tájrészlet. 50 ft. 69. Ismeretlen. Jegyváltás. 50 ft. 70. Spitzer Mór. Tanulmányfő. 50 ft. 71. Pósa Gusztáv. Bajor pór. 50 ft. 72. Sajóssy Alajos. Rabbi. Tanulmányfő. 50 ft. Olajfest-

mények. — 73. Vermes Ágost. Olasz renaissance. Üvegfestmény 50 ft. 74. Löwy Adolf. Csendélet. Szőlőcsoport. 25 ft. 75. Weber Henrik. Kértrészlet. 25 ft. 76. Weber Henrik. Olasz tájviselet. 25 ft. 77. Weber Henrik. Olasz tájviselet. 25 ft. Olajfestmények. — 78. Kinnach László. Csatórozás. Ónrajz. 25 ft. 79. Angyal Béla. Naplemente. Olajfestmény. 25 ft. 80. Kinnach László. Paraszt udvar. Ónrajz. 25 ft. 81—120. negyven nyeremény 20 frtjával. Metszetek. 800 ft. 121—130. tíz nyeremény 10 frtjával. Metszetek. 160 ft. 131—705. ötszázhetvenöt nyeremény 15 frtjával. Metszetek. 8625 ft. 706—800. kilenczvenöt nyeremény 10 frtjával. Metszetek. 950 ft. A 800 nyeremény 41,135 forint értékét képvisel. Ajárljuk a magyar művészet barátai és pártfogóinak figyelmébe.

— **Mire képes ama zsidó élelmesség, mely végteleen becsületességében mondhatni együgyű népünk ereiből már már az utolsó csepp vért is kiszivattyuzta, zsebéből az utolsó fillért is „kiszorsemarsirozta,” fényesen illusztrálja a Rothschildek kincse, mely hozzávetőleg a következő: A bécsi ház, mely a többihez képest a „legszegényebb,” a családfőnek 1874-ben történt halálesete következtében hagyatéki tömegül 400 milliót jelentett be, azon nyilatkozattal, hogy ez összegbe nincs belefoglalva az, mit az örökhagyó Ausztrián kívül birt. A párisi házról 1850-ben, midőn Pereire Izsák, a „ház” gondnoka, később maga is millióárius szolgálatából kilépett, kivallotta, hogy körülbelül 300 millióval bir. Azóta 30 év alatt, ez összeg bizonyára meg három — sőt négyyszeresedett. A párisi ház jelenlegi kincse tehát bátran 12,000 millióra tehető. A londoni ház még gazdagabb. A frankfurti ház birtoka a párisinak felére, tehát 6000 millióra tehető. A nápolyi házé, ha a bécsi „legszegényebb,” könnyen kiszámítható! Ime még száz éve sincs, hogy e család, melynek törzsatyja a mult század közepe táján Frankfurtnak legpiszkosabb utcájában, egy mondatnyi földalatti viskóban látott napvilágot, a művelt világot pénzével uralja, egyetlen talizmánját abban birtván, hogy testestől lelkestől zsidó; és ma egy mindenek fölött álló hatalmat képvisel a világon, melyet semmiféle politikai fordulat sem buktathat meg. A négy ház feje Saul, Dávid, Salamon, Achábtól csak annyiban különbözik, hogy azok zsidók királyai voltak; ezek?... a királyok zsidói. „Lesz-e a megkezdendő harczból valami?” kérdé egy alkalommal egy finom diplomata az öreg Rothschildnél. „Semmi esetre uram!” felelt az öreg zsidóaszszony egész alázattal. — „Megmondtam fiamnak, hogy egy batkát se hitelezzen.” És úgy lön, a mint mondatott vala! De hát hol az a pénzügyi kapacitás, mely ezen rohamos és mesés gazdagodásnak becsületes nyitját föl tudná fedezni? Nem ismerünk ilyet.**

Irodalom.

— **Megjelent** „12 Röpírat.” Havi folyóirat. II. kiadás. Szerkeszti s kiadja Istóczy Győző. I. füzet.

Tartalma: Beköszöntő. A talmud. A „kagal.“ Reformálható-e a zsidóság? Egy amerikai zsidóellenes congressus. A Bismarck herczeghez intézett tömeges kérévény a zsidókérdés tárgyában. Külföldi lapok nyilatkozatai. A képviselőházból. — A mint tartalmából is láthatni életre való irodalmi vállalat, hivatva van tisztázni a nagyon is homályos eszméket. És ne nagyon örvendezzenek a t. Szerkesztő ur ellenlábasai azon, hogy jelen alkalommal még nem szállott le a nép rétegébe, hogy „nem tud a nép szája izén beszélni.“ mert ezt még megteheti, de abból biztosítjuk nem sok haszna lesz az ő elleneinek. Egy füzet ára 50 kr. Megjelenik 2—3 ivnyi érdekes tartalommal minden hónap közepén. Megrendelhető minden könyvárus utján. O -s.

— „A Csaiai körben“ és „A kandallónál“ című általam fordított s kiadott, és az összes kath. lapok kritikája által kedvezően fogadott beszély gyűjteményekből még több példány van készletben. Bátor vagyok a t. kath. olvasóközönség becses figyelmét e fő irányu, szív s kedélynemesítő elbeszéléseket tartalmazó két munkára fölhívni. A ki ezek bármelyikét e g y e n e s e n n á l a m megrendeli, a könyvet 60 kr, több példány megrendelésénél példányonként 50 kron kapja; mindkét munka együtt 1 frt. Budapest, 1880. nov. 23. Á g o s t o n Antal, „Katholikus Hetilap“ szerkesztője.

— Jelentés. Van szerencsém a t. olvasóközönségnek jelenteni, hogy „A friedlingeni káplán“ című általam fordított oktató beszélyből még meglehetősen fölös számmal rendelkezvén, és annak minél szélesebb körben való elterjedését óhajtván, eredeti (60 kr.) árát 40 kr-ra szállítottam le, s a mellett t. megrendelőimet a bérmentes szállítás előnyében is részesíteni fogom. Gyulafehérvárt, 1880. nov. 26-án. Dr. T ó d o r József tanár.

— Bartalics Imre könyvnyomdatulajdonos és Várfalvy F. D. kiadók, Istóczy arcképének kiadását eszközlik. A kép ára 25 kr. Megrendelhető a kiadók-nál Budapesten VIII. Eszterházi utca 12. sz.

— „Az utolsó alamizna.“ Petőfi Sándortól. Költészeti s nyelv-művészeti méltatása Török Árpádtól. A külföld rajongva szól Petőfi költészetéről; mi ellenben még most sem birunk teljesen megszabadulni az előítéletektől, melyeket a negyvenes évek hivatlan kritikusaí Petőfi muzsájáról szánni való buzgalmmal terjesztettek. Még most is közönségesen csak a naturalistát, a természet fiát látják nálunk Petőfi-ben, a művészet azonban nem. Hogy Petőfi első rangu nyelv-művészeink között foglal helyet, ezt még senki sem tűntette föl. Ezt föltüntetni kitűzött föladata a méltatásnak, mely dec. hó második felében jelenik meg. A füzet ára 40 kr. Három példány ára 1 frt. Budapesten, 1880. nov. 12. T ö r ö k Á r p á d, (Lóvasut, 64. szám.)

— Módszertani hitelemzések a rom. kath. népis-kolák III. osztálya számára. Használatban levő katekizmusaink és a püspöki tanterv nyomán módszertanilag kidolgozta s a főmagasságu kalocsai Bibornok-

Érsek kegyes engedélyével kiadta Keletéri: Fonyó Pál, Kalocsa főmegyei áldozár, képezdei tanár és nép-iskolai hitelemző. Baján, 1881. A szerző sajátja. Bolti ár 2 frt 25 kr. s kik ez összeget szerzőhöz előre be-küldik, a művet bérmentve kapják.

Ezen becses mű ajánlatára, mely a hitelemzői iro-dalomban nemesak hézagot pótol, hanem kitűzött fel-adatának igazán megis felel, valóban elmondhatjuk: Tolle et lege! A katekizmusból elemzésre fölvett kér-dések megvilágításában alkalmazott sokoldalú tárgy-ismeret, gyermekded modor, elemies nyelvezet s az órákra beosztott egyes hitelemzések belső elrendezése, valamint a kiállítás vonzó alakja hathatósan hívják föl e mű pártolására az e téren működő — de külö-nösen az ujonez hitelemző — lelkeseket, miért is be-cses figyelmökbe s méltó pártolásukba legmelegebben ajánljuk.

— Felhívás. Lacordaire H. Domokos egyházi be-szédeinek megrendelésére. (II. kötet, Jézus istensége.)

Az I. kötet ezer példányban már a magyar pap-ságnak birtoka, — megjelentek a kath. lapok s szak-közönyök bírálatai s ezek között nem volt egy sem, a mely azt örömmel ne üdvözölte volna; — eléggé in-dokoltnak tartom azért a II. kötetnek közrebocsátását, melynek szives pártolását — az I. kötet igen t. meg-rendelőitől is bizalommal kérem.

A II. kötet Jézus istenségének bebizonyítását tartalmazza a rationalistákkal szemben, és egy érte-keztést a vallásról (III. része az I. kötetben közölt két résznek). A munka 14 nyomott iven, az I. kötethez hasonló betűkkel, nagyságban és kiállítással 1881. jan. közepén lesz szétküldve az előfizetőknek bérmentve, a megrendelőknek utánvétell 1 frtért*) (v. erga quin-que s. l. persolvenda) növ. papoknak 80 krért, 8-ra egy tszteletpéldánnyal. Az előfizetéseket vagy meg-rendeléseket postautalványon vagy lev. lapon decz. végéig nevemre czimezve kérem megtenni. Szathmá-ron, 1880. nov. 1. S a r m a s á g h G é z a, áldozó pap, főgymn. tanár.

— Megrendelési fölhívás. A kereszténység szelle-mének II. javított kiadására. Javított kiadás, mert 1-ör jobb, 2-ör mert olcsóbb leend az elsőnél; a mi fődolog a t. cz. közönségre nézve.

Ára kötetenkint 1 frt 20 kr; papnövendékeknek 1 frt, mely összeg két részletben is törleszthető. — Megjelenési határidő márczius 25. Kelt Göröcsönben, 1880. október 22-én. (P. Zilah, Szilágymegye). G u b í c z a I s t v á n, lelkész.

*) A megjelenés után bolti ára 1 frt 25 kr. lesz.

A napi események köréből.

— **Mária Terézia** ünnepély. Dr. **Fogarasy Mihály** erdélyi püspök ur ő Nagyméltósága méltóztatott elrendelni, hogy f. évi nov. 29-én, mint Mária Terézia királynő halálának századik évfordulóján az erdélyi egyházmegye minden templomában ünnepélyes halotti mise tartassék. Ezen ünnepélyes halotti szent misét említett napon a székesegyházban mélt. **Lönhárt Ferencz** cz. püspök és nagy prépost ur teljes díszegéddel tartotta. Jelen volt a káptalan és központi papság, katonatiszti kar, városi hatóság, királyi törvényesség, tanári és tanítói kar, a gymn. és elemi tanodái ifjúsággal, kir. postahivatal, távirtda- és adóhivatal képvisellete, legteljesebb számban jelentek meg a várközség tagjai, hogy a községi jog adományozója iránt kiváló tiszteletök adóját annál inkább leróvják. Mise alatt Fogarasy János karvezetése mellett a papnövendékek szépen énekeltek. Az ünnep alkalmából a várközség 40 szegénynek vallás külömbőség nélkül egyenkint egy-egy forintot osztott ki annak kegyetes jelzésére, hogy a dicső királynő 40 évig uralkodott.

— **Hálaköszönet.** A mik tornyaikban a harangok, azt a helyet tölti be templomainkban az orgona. Mig a harangok összegyűjtik a híveket, „mert, — mint Chateaubriand lánglelke írja, — az emberi hang nem elég tiszta arra, hogy az oltárszámolyához hívja a bánatot, ártatlanságot és balsorsot“; az orgona, mint egy ezernyelvű csalogány, az Isten énekeivel dicső hanghullámaikat át meg átszöve a gyermekek és nőknek csengő énekét a férfiak érczes hangjaival egy kellemes öszhangban egyesíti, hogy a buzgó nyáj hitteljes imádatát, — mint az egy szeretet által egybeforrasztott egész, röpitse fel magasba törő szárnyain a közös menyei Atyához. — **Kegyelmes főpásztorunk** Dr. **Fogarasy Mihály** püspök ur ő Nagyméltósága alólirt kérelme folytán 50 forint kegyes ajándékával a kis-kapusi r. kath. templom számára egy czélszerű orgona megszerzését lehetővé tévén, — szegény egyházunk ez által oly kincsnek jutott birtokába, melyért a kis-kapusi r. kath. hívek Istenüknek az áhitat, kegyes Főpásztorunknak pedig a szívből fakadó hála kamatait fizetendik valahányszor ez orgona kellemes hangjai buzgó énekeikkel egyesülendnek. **Kis-Kapus, 1880. november 25.** A kis-kapusi r. kath. hívek nevében: **Erősdí Dávid**, plebános.

— **Fm. dr. Haynald Lajos** Bibornok, kalocsai Érsek ő Eminentája a zágrábi földrengés által inségre jutott szerencsétlenek fölsegélésére 1000 frtot kegyeskedett a miniszerelnök ur kezeibe letenni.

— **Ft. Bubicz Zsigmond** apát és n.-váradí kanonok ur, az igazgatása alatt álló papnövélde ká-

polnája részére, az **Ipolyi Arnold** ő excja által stylszerű egyházi paramentumok készítése végett létesített beszercebányai intézettől mindenféle egyházi öltözeteket rendelt meg, hogy a reá bízott növendékek müizlését e téren is fejlessze s így azon szép törekvések számára az utat egyengesse, melyek hivatva vannak arra, hogy lassanként kiszorítsák az egyházból az izléstelen, de még szabályellenes öltözeteket.

— **Acsik-somlyói** r. kath. főgymnasiunban, f. évi nov. 25-én d. e. 10 órakor tartott „**Katalin** ünnepély“ programja: 1. Szózat, éneklí az ifjúsági vegyeskar. 2. „Az uri hölgyhöz“, Vörösmartytól, szavalja **Szabó József** VI. oszt. tanuló. 3. „Polka tremblante“, három hegedün előadják: **Bidiga István** VIII. oszt., **Fejér Kálmán** VIII. oszt. és **Miklósi József** VI. oszt. tanulók. 4. Felolvasás, **Pap András** tanártól. 5. Népdal egyveleg, **Huber K.**-től, előadja a gymn. férfikar. 6. „Divatos költő“, **Tompától**, szavalja **Ferencz Márton** VIII. oszt. tanuló. 7. Csárdás, előadják: **Bidiga J.**, **Fejér K.** és **Miklósi József**. 8. Felolvasás, **Móricz Gyula** tanártól. 9. Induló, éneklí a gymn. férfi-kar.

— **Ujszivar.** A pénzügyminiszer közhírré teszi hogy f. é. december 1-től kezdve „Entouteas“ elnevezés alatt új valódi havanna szivar-különlegesség fog áruba bocsáttatni, egyelőre csak a fővárosban. Egy ideig tudjuk, hogy jó is lesz, aránylag olcsó is lesz. De aztán? Tudhatjuk közös sorsát a többiekkel a tapasztalatból.

— **A m. kir. államvasutak** igazgatósága tudatja, hogy a brassó-predeali vonalrészben a személyvonatok közlekedését f. évi decz. 1-től megszüntetik, s a nevezett naptól kezdve gyorsvonatok 1 percznyi tartózkodással **Derestye-Hétfalu** állomáson meg fognak állani.

— **Egy kath. missio eredménye.** A londoni „Catholic Times“ azon valóban örvendetes eseményről értesít, hogy **harmincz náltöbb** protestans tért vissza a kath. egyház kebelébe a redemptorista atyák által **Hunsletben** tartott egy missio alatt. **Confirmet hoc Deus!**

— **N. R. á b. é n** (Magyarorsz.) a napokban egy háromkezű gyermek született.

— **A tyuk téli tojásának előmozdítása.** Az élelmes amerikaiak reájöttek, hogy a tyuk nagyon kap a Cayenne vagy szürke borsón, és hogy ettől még télen is szorgalmasan tojik. Az ottani tyuktenyésztő 12 tyukra egy kávéskanálnyi borsot számít 2—3 napra, s azt az eleséggel jól öszszevegyíti. Mondják, hogy a bors hatása nagyon kielégítő, nevezetesen: télen már korán tojásra ösztönzi a tyukokat. **Gallus.**

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. **Szerkesztőbizottság.** Felelős szerkesztő: **BIRÓ BÉLA.** Szerkesztőtársak: **BALOGH IGNÁCZ, CSERNI BÉLA, CSISZÉR JÁNOS, Dr. TÓDOR JÓZSEF.**